

Els Cases de Matamargó

Les Cases és el mas més important de Matamargó, una sufragània de Pinós. Té una història que es remunta al temps de la repoblació de la Catalunya interior que van fer els comtes catalans, però no és la història antiga que ens interessa aquí, sinó una història més recent, que ens expliqui els lligams d'aquesta família amb el poble de Fals. La relació va començar amb la compra que va fer el Ramon Cases Gibert el 1903 de les tres finques del Pla de Fals que posseïa la família Soler de la Plana. Les tres propietats, el Grau, Oliveres i la Torra, tenien una extensió conjunta de més de 300 hectàrees i donaven feina a gairebé quaranta parcers. Els darrers de la nissaga d'hisendats que va controlar durant un segle i mig els tres masos eren el Ramon Soler de la Plana i la seva mare, la vídua Maria Anna Noguer i Gabúcio. Ja havien liquidat la majoria de les finques que havien estat seves als voltants de Manresa, i s'havien replegat a Mallorca, on els Noguer i els Pizá tenien extenses possessions. Per mantenir el tren de vida que corresponia a una família tan noble, les finques havien estat hipotecades, i els interessos bancaris es menjaven tots els beneficis i més, que generaven les finques. Per aquest motiu, el Ramon Cases ho va tenir fàcil per poder fer una compra avantatjosa. Segons l'acta de compra-venda del notari de Manresa, Lluís de Travé, va pagar-ne en total 85.000 pessetes, més de la meitat de les quals van anar a parar a la caixa forta de la sucursal madrilenya del Banco Hipotecario de España. L'amo de les Cases va fer en el seu dietari la següent anotació:

«...Lo dia 14 agost vatz fer la compra de las propietats de la Torra, Oliveras y Grau de Fals, pel preu de 17000 duros, cual compra si los sephs van be promet un bon interes...»

Cal tenir present que feia poc que la fil·lojera havia arrasat les vinyes i les plantes noves tot just començaven a produir. Al cap de poc d'esdevenir l'amo, va oferir a totes les cases del Raval que termenejaven amb el seu mas Oliveres, la possibilitat de comprar-li uns trossets per engrandir els patis de darrere. Tothom es va acollir a l'oferta, i aquest és l'origen de l'alineació actual del carrer de Sant Vicenç.

El Ramon era l'hereu de les Cases com a descendent de sa mare, Ramona Cases Jovellar. La Ramona era la filla única del Ramon i la Dionisa, i per tal que no es perdés el nom de la família, van acordar casar-la amb el Miquel Cases Perera, germà de l'amo i tiet de la pubilla. El matrimoni no era possible a Matamargó a causa de la consanguinitat dels nuvis, però com que la dita popular "amb diners, Sant Pere canta" no falla mai, van fer els tràmits per celebrar el casament a Roma. Van gastar-se un dineral en les gestions, i finalment, el 4 d'agost de 1844 el Miquel va partir cap a Roma. Amb diligència va anar d'Olesa a Perpinyà, Nimes i Marsella, on va agafar un vaixell fins a Civitavecchia. Del port, una tartana el va portar a Roma, on va arribar el 14 d'agost. El viatge sol va costar 220 lliures. Es va casar amb la seva

neboda per poders, a l'església de Sant Agustí. Va aprofitar el viatge per fer turisme i va tornar a casa amb alguns "souvenirs". Va portar un calze de plata per la capella de casa i algunes relíquies; uns ossets de sant Constantí i un "lignum crucis", que és un fragment de la creu on va morir Jesucrist. Però el més important anava dins d'un bagul que va portar un missatger unes setmanes més tard. Era una urna amb el cos sencer de santa Terència, verge i màrtir. La relíquia era valuosa i venia autenticada per un certificat del mateix Gregori XVI, el Papa. Qui sap el que li va costar al Miquel aconseguir aquesta relíquia! La van posar a l'altar de la capella de les Cases, dedicada a la Mare de Déu dels Àngels. A partir d'aleshores, a cada generació de la família hi ha hagut una Terència.

Ramon Cases i la seva muller

Per desgràcia, el Miquel va morir jove sense deixar cap fill. La pubilla va casar-se una altra vegada el 1856 amb Josep Gibert. En els seus capítols, la pubilla Cases va fer incloure-hi una clàusula que especificava que el seu futur marit tindria l'obligació d'anteposar el cognom de la muller abans del seu propi, de tal manera que els fills es diguessin Cases Gibert i no a l'inrevés, com seria normal. Aquesta modificació del nom no era l'excepció, sinó més aviat la regla entre les cases fortes del país, de tal forma que així s'asseguraven la permanència del cognom familiar quan l'herència passava a través d'una pubilla. Aquesta vegada sí que el matrimoni va donar fruit i, seguint la tradició, va posar al futur hereu Ramon, com l'avi. Ramon Casas Gibert es va casar a l'edat de 28 anys amb Maria Torrentó Soler, de 19 anys, natural de Sallent. Van fer capítols el 25 d'octubre de 1886 a cal notari Calaf de Manresa. El dot va ser de 22.000 pessetes, incloses dues mil pessetes dedicades a comprar roba. La pubilla Cases va fer hereu el Ramon, però es va reservar del patrimoni 30.000 pessetes pel seu ús particular. El segon fill de les Cases, l'Antoni, s'havia fet capellà. També hi havia dues noies, una d'elles per casar. El Ramon i la Maria van tenir vuit fills, quatre nois i tres noies. El febrer de 1906, el vell Ramon va testar, deixant a cada fill i filla 6.500 pessetes. Va fer hereu el xicot gran, el Josep Cases Torrentó. Quan el Ramon va morir el 21 de novembre de 1914, a resultes d'una mala caiguda d'un ruc, va quedar com a mestressa la Maria, que va menar amb fermesa la casa fins a finals de la dècada dels 20. A les velleses va haver d'entomar alguns disgustos prou greus, com per exemple

quan va veure com la passa de grip del 1918 se li enduia sense remei a tres dels seus fills, l'un darrere l'altre.

L'hereu Josep Cases era un jove ben plantat, esportista, modern, afeccionat als avions, els cotxes, el futbol, en fi, a tot allò que implicava modernitat i progrés. Feia regularment viatges a Barcelona amb el seu automòbil per assistir als partits del C.D.Espanyol, el seu club. No faltava a cap exhibició aeronàutica ni a cap exposició tècnica. No li faltava un duro i la seva vida semblava més la d'un burgès que la d'un propietari rural de l'interior del país. Josep Cases va trobar parella en la Carme Boladeras Moncunill, procedent de l'Olvan. Com era costum amb els hereus, es van casar a la capella privada de casa, a l'altar de Santa Terència. Van tenir dotze fills, però una bessonada va morir en néixer i un altre, el Bernat, ho va fer de meningitis.

En morir el pare, el Josep va trobar-se amb un patrimoni extraordinari. Al mas hi vivia la seva nombrosa família, més la mestra de la mainada, 5 o 6 minyones, i 7 o 8 mossos. La major part de l'heretat principal estava coberta de boscos frondosos, essent la fusta la font principal d'ingressos. El mas comptava amb una serradora pròpia, un molí d'oli i una central elèctrica. A part d'aquesta, els Cases posseïen 12 finques més, compreses les de Fals, i algunes cases a Cardona i a altres llocs. Però el nou propietari de les Cases era millor gastant diners que guanyant-ne i l'heretat se'n va ressentir. També va protagonitzar una escapada a l'estranger molt ben acompanyat, feta que va ser molt comentada a la comarca. El 1920 es van haver de signar dues hipoteques sobre el mas Grau, per un total de 32.160 pessetes, a l'interès anual del 6%. No deuria ser la sola cosa que va hipotecar, perquè aquell mateix any la seva dona va aconseguir del Jutge que li negués el dret d'administrar els béns, per un judici de prodigalitat. Més tard, les aigües van tornar a la llera i la situació econòmica es va normalitzar.

El 1931, el Cases va fer ensorrar l'antic casalot de les Oliveres de Cantacorps, que amenaçava ruïna, i va fer edificar una casa nova al costat. En l'obra hi van participar molts homes del poble, com a treballadors, i la majoria del material emprat va ser reciclat de l'edifici vell. Va posar com a masovers a la família Clotet, que coneixia de Matamargó, i va nomenar administrador o col·lector de les finques de Fals a Josep Clotet Rotgés. Durant els anys de la guerra, els seus parcers no li van pagar les parts. Un cop restablerta la normalitat no va reclamar els endarreriments, tal com van fer molts propietaris. Va acomiadar però, el masover de la Torre i va substituir-lo per la família Comas.

En general, la seva relació amb el poble de Fals va ser esporàdica i relacionada més amb el lleure que els negocis. Va promoure la fundació del Futbol Club Fals, facilitant el camp i l'equipament dels jugadors. El seu interès pel futbol era degut també al fet que cinc dels seus fills defensaven els colors de Fals. D'ells, el que va destacar més va ser l'Àngel, un davanter que arribaria a jugar a tercera divisió amb el Terrassa. El dia de Divendres Sant de 1960 va morir Josep Cases, deixant vídua i nou fills: el Ramon, el Josep M^a, el Jesús, la Terència, l'Assumpta, el Ricard, l'Àngel, el Jaume, i la Pilar.

L'hereu Ramon Cases Boladeras va haver llavors de pagar als seus germans i germanes els drets de la legítima, que es calcula sobre el valor total dels béns del pare. En no disposar de prou diners en efectiu, el Ramon va decidir vendre's una part del patrimoni, en concret les tres finques del Pla de Fals. En aquest moment concret de la història va ser quan un grup dels parcers de Fals van decidir organitzar-se en cooperativa i comprar la terra que havien conreat durant generacions. Va ser difícil arregar els vuit milions necessaris, però finalment es va efectuar la compra-venda el 6 d'abril de 1972.

